

**ДО  
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ на  
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

**На вниманието на:**

**г-н Лозан Панов**

**Председателстващ Съдийската колегия**

**ПРЕДЛОЖЕНИЕ**

**От**

**Адв. Стефан Николаев Марчев**, адвокат от Софийска адвокатска колегия, с личен номер в Единния регистър на адвокатите 1100126710,

**Адв. Жана Иванова Кисьова**, адвокат от Софийска адвокатска колегия, с личен номер 1400299710,

**Адв. Катерина Владимирова Граматикова** адвокат от Софийска адвокатска колегия, с личен номер 1600428310,

**Адв. Христо Владов Хинов**, адвокат от Софийска адвокатска колегия, с личен номер 1300456410,

**Златка Стефанова Динева**, адвокат от Софийска адвокатска колегия, с личен № 1700034510,

**Адв. Валентина Драичева Бакалова**, адвокат от САК, с личен № 1800316810,

**Адв. Ива Иванова Згурова-Шопова**, с личен номер 1500493410,

**Адв. Десислава Методиева Миразчийска**, адвокат от САК, с личен № 1800127210,

**Адв. Мирослав Тодоров Мичев**, адвокат от САК, с личен № 1600316310,

**Адв. Петьо Димитров Славов**, адвокат от САК, с личен № 1000022810,

**Адв. Силвия Първанова Любенова**, с личен номер 1000430010,

**Адв. Любомир Николаев Владикин**, с личен номер 1700087510,

**с общ електронен адрес за комуникация:**

**[info@sak2020.com](mailto:info@sak2020.com), и**

**и адрес:**

**гр. София, бул. „Васил Левски“ № 30, ет. 2**

**Относно:**

**Решения на Съдийска колегия на ВСС от 15.03.2020 г. и 16.03.2020 г. и необходимостта от актуализирането им във връзка с приетия Закон за мерките и действията по време на извънредното положение**

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПАНОВ,  
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ на Съдийската колегия,**

След обявяване на извънредното положение в страната с Решение на Народното събрание от 13.03.2020 г., с Решения на Съдийската колегия на ВСС от 15.03.2020 г. и от 16.03.2020 г. бяха определени мерки за превенция и ограничаване на разпространението на COVID-19 за съдилищата на територията на Република България за периода от 16 март до 13 април 2020 г.

Междувременно в ДВ бр. 28 от 24 март 2020 г. бе обнародван Законът за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ЗМДВИП). Законът влиза в сила считано от 13 март 2020 г. с изключение на чл. 5, § 3, § 12, § 25 – 31, § 41, § 49 и § 51, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“, и се прилага до отмяна на извънредното положение в страната (§ 52 от ПЗР на ЗМДВИП).

С настоящото отправяме към Вас предложение, като вземете предвид предвидените в ЗМДВИП мерки, свързани със спиране и удължаване на срокове, включително процесуални срокове, да преразгледате и допълните постановените от СК на ВСС Решения от 15.03.2020 г. и 16.03.2020 г., като бъде предвидено през периода на извънредното положение да бъдат разглеждани и други производства с неотложен характер, които ще посочим по-долу подробно и мотивирано.

**1. Мерки, предвидени в ЗМДВИП.**

Разпоредбата на чл. 3, т. 1 ЗМДВИП предвиди, че спират да текат *„процесуалните срокове по съдебни, арбитражни и изпълнителни производства, с изключение на сроковете по наказателни производства, по Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест и производства, свързани с мерки за принуда.“*

На това основание считано от 13 март се спрели да текат всички процесуални срокове:

- по **висящите** съдебни производства, образувани по АПК, ГПК, ДОПК и др. – всички процесуални срокове в производства през съд (независимо от това дали е административен или общ съд),

- по висящите арбитражни производства (за улеснение ги приравняваме на съдебните), както и

- по всички изпълнителни производства, независимо от това по кой закон са образувани и независимо от това дали изпълнителното производство е **висящо** пред съд или друг орган, в т. ч. административен орган.

Правната последица от влизането в сила на тази разпоредба е освобождаване от задължението за извършване на процесуални действия от страните до отмяната на извънредното положение.

Съгласно чл. 3, т. 2 спират да текат *„давностните и други срокове, предвидени в нормативни актове, с изтичането на които се погасяват или прекратяват права или се пораждат задължения за частноправните субекти“*.

На това основание спират да текат сроковете за обжалване на административните актове, ако от влизането им сила произтичат неблагоприятни последици за частноправни субекти.

Целта на това законодателно решение е да бъдат охранени правата и законните интереси на частноправните субекти, които поради предприетите извънредни мерки за борба с коронавирусната инфекция (COVID 19) във всички сфери на обществения живот, не могат ефективно да упражняват и защитават правата и законните си интереси.

**Същевременно приетият ЗМДВИП не предвижда преустановяване на дейността на държавните органи и те са длъжни да продължават да изпълняват правомощията си по действащите закони, при спазване на временните мерки и ограничения, въведени от министъра на здравеопазването на основание чл. 2 от закона.**

Поради това моля да приемете, че съдийската колегия на ВСС следва да актуализира мерките, приети с решението си от 16 март 2020 г. като ги съобрази с целите на съобразно ЗМДВИП, обн. на 24 март 2020 г., без да се създават и въвеждат допълнителни и несъразмерни пречки за упражняване на правата на частноправните субекти, включително да се ограничава ненужно достъпа до съд.

Безспорно е, че провеждането на открити съдебни заседания по висящите съдебни производства следва да бъде преустановено, с изключение на наказателни производства, производствата по Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест, както и производствата, свързани с мерки за принуда. Следва да се има предвид също, че със ЗМДВИП са приети изменения в Закона за здравето (чл. 61 и чл. 63 ЗЗ), с които са предвидени принудителни медицински мерки, които подлежат на предварително изпълнение, но същите не са изключени от съдебен контрол и теоретично засегнатите лица имат право да ги обжалват, при това в сроковете по АПК, които не спират да текат на основание чл. 3, т. 1 ЗМДВИП. Същото се отнася за всички други *„мерки за принуда“*, които могат да бъдат наложени от държавен орган по реда на Закона за защита от бедствия и по други закони (чл. 2 ЗМДВИП).

Следователно, за всички съдебни производства, по които процесуалните срокове продължават да текат, ВСС следва да определи такава организация на работата на съдебната система, която да гарантира ефективно упражняване на процесуалните права при условията на извънредно положение и при спазване на въведените мерки по реда на чл. 2 ЗМДВИП.

Обстоятелството, че не текат сроковете чл. 3 ЗМДВИП не е основание за преустановяване на процесуалните действия на съда, които могат да бъдат извършвани непосредствено, включително не е пречка постъпили в деловодствата на съда книжа да бъдат образувани в дела. Този извод се налага от целите на ЗМДВИП, който - както бе казано по-горе, не създава основание за преустановяване на дейността на администрацията, респективно на съдебните органи. Ето защо считаме, че мерките и организацията на работата на

съдилищата следва да бъде организирана така, че да не пречат повече от необходимото достъпа до съд в условията на въведеното извънредно положение. Считаме, че чл. 3, т. 1 ЗМДВИП следва да бъде тълкуван в смисъл, че спират да текат процесуалните срокове за извършването на процесуални действия на страните, както и тези процесуални действия на съда, които не могат да бъдат предприети, преди тези процесуални права на страните да бъдат упражнени. Страните и техните адвокати обаче могат да заявят желание за уведомяване на електронен адрес, без да получават призовки на хартиен носител, и да пожелаят да извършват процесуалните действия независимо от възможността, която им се предоставя да се възползват от спирането на процесуалните срокове.

Намираме за несъразмерна и мярката „да не се образуват в дела входираните книжа, инициращи съдебни производства, с изключение на производствата по т.1, 2 и 3”,

Считаме, че няма пречки да бъдат администрирани постъпилите в съдилищата „книжа, които иницират съдебни производства“ и информация за образуваните съдебни дела да бъде достъпна чрез официалния сайт на съда. Това ще даде възможност за страните да се позовават на образуваното съдебно дело, включително и чрез посочване на номера му и на състава, на който е разпределено. По същият начин може да се постъпва и с разпореждането или определението на съда, с което съдът постановява, че процесуалните срокове по делото не текат за времето на извънредното положение с посочване и на конкретните процесуални срокове, които са спрени. При този начин на действие на съдилищата за страните ще бъде ясно кои процесуални срокове са спрени, както по висящите към 13 март 2020 г. съдебни дела, така и по тези, образувани след тази дата, ако има такива, защото ЗМДВИП не отнема правото на частноправните субекти да подават искания и жалби до съда, а само създава законови предпоставки за охраняване на техните права и законни интереси, когато поради предприетите извънредни мерки, те не могат да действат или за упражняването на правата им е необходимо предприемането на процесуални действия, които изискват тяхното лично присъствие.

## **2. Мерките, предвидени в т. 2 и т. 3 от Решение на СК на ВСС от 16.03.2020 г.**

**2.1.** Актуалните мерки по по т. 2 от решението на СК на ВСКК касаят разглеждането на **граждански и търговски дела:**

*“Да се преустанови разглеждането на всички видове граждански и търговски дела, за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително, с изключение на:*

*- Дела за упражняване на родителски права само относно привременни мерки;*

*- Дела по Закона за защита от домашно насилие, само относно заповед за незабавна защита или изменение на същата, както и в случаите на отхвърляне на молбата за защита;*

*- Разрешения за теглене на суми от детски влогове;*

*- Делата за допускане на обезпечение по бъдещ и висящ иск;*

*- Делата за обезпечаване на доказателства;*

*- Искания по Закона за електронните съобщения (ЗЕС) и чл. 19, ал. 6, във връзка с ал. 5 от Закона за Търговския регистър, във връзка с чл. 536 от ГПК.”*

2.2. Актуалните мерки по т.2 от решението на СК на ВСС касаят разглеждането **на административни дела**:

*“Да се преустанови разглеждането на всички видове административни дела за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително, с изключение на:*

*- Делата по чл.60 и чл.166 от Административнопроцесуалния кодекс (по жалби срещу разпореждания, с които се допуска или се отказва предварително изпълнение, и за спиране изпълнението на административни актове).*

*- Делата по чл.75 и чл.157 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;*

*- Делата по чл.72 от Закона за Министерството на вътрешните работи;.*

*- Делата за допускане на обезпечение по бъдещ и висящ иск;*

*- Делата за обезпечаване на доказателства.”*

### **3. ПРЕДЛОЖЕНИЯТА И СЪОБРАЖЕНИЯТА НИ ЗА АКТУАЛИЗИРАНЕ И ДОПЪЛВАНЕ НА МЕРКИТЕ, ВЪВЕДЕНИ С РЕШЕНИЕ НА СК НА ВСС ОТ 16.03.2020 Г. СА СЛЕДНИТЕ:**

**3.1. На първо място, текстът “да се преустанови разглеждането” на делата не уточнява дали се преустановява разглеждането само в открити заседания, или ще продължи произнасянето на съдебните състави по делата, по които процесуалните норми предвиждат произнасяне в закрито заседание.**

Поради това молим да преразгледате решението си и да обсъдите възможността за провеждане чрез дистанционните форми за контакт и комуникация<sup>1</sup> на закрити заседания, а при съответни промени в процесуалните закони – и на открити съдебни заседания от едноличен или тричленен състав, така че да се осигури произнасяне по редица производства, които имат безспорен или неотложен характер.

Така например няма пречка в закрито заседание да бъдат разгледани молби за оттегляне на иска или отказ от иск, тъй като същите целят прекратяване на съдебния спор.

В т. 13 от решението се указва на съдиите, че следва да работят дистанционно само по обявените за решаване дела, като административните ръководители трябва да създадат съответната организация за това, а изготвените съдебни актове се предават и резултатите по тях се вписват в срочните книги след отпадане на извънредното положение.

---

<sup>1</sup> Въведените мерки на социална дистанция у нас и в света през последните дни доведе до масово навлизане на съвременните технологии в различни сфери на обществения живот, в които доскоро това беше немислимо. Видеоконферентните платформи за дистанционна комуникация позволяват пълноценна връзка между участниците в нея, при спазване на правилата за идентификация на участниците, сигурност на връзката и информацията, осъществяване на аудиозапис и видеозапис, което позволява съвместяването на този вид комуникация с процесуалния принцип за „непосредственост“. Такива са широко използваните платформи Zoom, Microsoft Teams и др., които са сигурни и достъпни решения – и като технологични изисквания, и като стойност, и са използвани масово в дистанционното обучение у нас след 16.03.2020 г.

Същевременно и по делата, които не са обявени за решаване, има редица съдебни актове, които могат да бъдат постановени в закрито заседание и без участие на страните.

**3.2.** С допълнението на решението на Съдийската колегия, като подлежащи на разглеждане дела в периода на извънредното положение, бяха посочени *“искания по чл. 19, ал. 6, във връзка с ал. 5 от Закона за Търговския регистър, във връзка с чл. 536 от ГПК”*, за да се пресекат опити за престъпни действия чрез вписвания в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, и за да не са лишени гражданите и юридическите лица от възможността да поискат спиране на регистърни производства, които ги увреждат.

**Същевременно има редица други производства, свързани с охранителните и регистърни актове, по които съдът се произнася в закрито заседание и няма пречки да продължат да бъдат разглеждани и в условията на извънредно положение:**

3.2.1. Производствата по всякакви молби за спиране на охранително производство по чл. 536 ГПК (не само на регистърните производства по чл. 19, ал. 6 от ЗТРРЮЛНЦ).

3.2.2. Производствата по жалби срещу определения на съда за спиране на охранително/регистърно производство по чл. 536, ал. 3 ГПК.

3.2.3. Производства по жалби срещу откази в регистърни производства по чл. 606 ГПК.

3.2.4. Производства по жалби срещу откази по чл. 25 ЗТРРЮЛНЦ.

Отказът за вписване или обявяване подлежи на обжалване пред окръжния съд по седалището на търговеца или клона на чуждестранен търговец, юридическото лице с нестопанска цел или клона на чуждестранно юридическо лице с нестопанска цел в 7-дневен срок от връчването му. Съдът разглежда жалбата в състав от един съдия в закрито заседание по реда на глава двадесет и първа "Обжалване на определенията" от Гражданския процесуален кодекс. Решението на окръжния съд пък подлежи на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред съответния апелативен съд, чието решение е окончателно.

3.2.5. Производства по жалби срещу откази да се извърши нотариално удостоверяване.

Предвид въведените с чл. 5, ал. 3 от ЗМДВИП ограничения за нотариалните производства само до *„неотложните“* такива, без да има дефиниция кои нотариални производства са *„неотложни“*, трябва да се осигури възможност на страните в нотариалните производства да обжалват отказите за извършване на нотариално удостоверяване по реда на чл. 577 ГПК. Отказът да се извърши нотариално удостоверяване подлежи на обжалване с частна жалба пред окръжния съд и се разглежда в закрито заседание.

3.2.6. Накрая в производствата по административни дела, чието разглеждане продължава по силата на т. 3 от Решение от 16.03.2020 г. на СК на ВСС, предлагаме да бъдат добавени производствата по жалби срещу откази за вписване по чл. 18 и чл. 19 от Закона за регистър БУЛСТАТ.

Фактическото спиране на производствата по разглеждането на молби за спиране на охранителни производства, на жалби срещу определения за спиране, на жалби срещу регистърни или съдебни откази за вписване, ще блокира юридическите лица в периода на извънредното положение и ще направи

невъзможно вписването на промени в обстоятелствата в регистрите, които за тях може да са от съществено значение.

**3.3. Следва да бъде отчетена необходимостта и възможността да се изключат от приложното поле и някои произнасяния в производствата по стабилизация и несъстоятелност:**

3.3.1. И в условията на извънредно положение е необходимо съдът да продължи да се произнася по искания за временни обезпечителни мерки и в производствата по несъстоятелност, които формално не попадат в определението “обезпечение на бъдещ или висящ иск”, защото това производство не е исково.

Ето защо, молим съдилищата да продължат да се произнасят по искания с правно основание чл. 629а ТЗ, тъй като те касаят предварителни мерки за запазване имуществото на длъжника ( назначаване на временен синдик; допускане на мерките по чл. 630, ал. 1, т. 4 ТЗ; постановяване спиране на изпълнителните дела срещу имуществото на длъжника, с изключение на изпълнителните дела, образувани по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс допускане на мерките, предвидени в чл. 642 ТЗ; налагане на мерките, предвидени в чл. 650 ТЗ.

3.3.2. В условията на очакваната икономическа криза, която ще съпътства и последва извънредното положение, е необходимо също така съдът да продължи да се произнася и по постъпващите молби за откриване на производство по стабилизация на търговец по чл. 762 ТЗ.

Съгласно чл. 771, ал.1 ТЗ, молбата за откриване на производство по стабилизация се разглежда от съда незабавно в закрито заседание, като производството по стабилизация по Част Пета от ТЗ може да бъде единственият способ за някои търговци да разсрочат плащанията си към кредитори и да оздравят предприятията си в условията на извънредно положение, като избегнат бъдещ фалит.

**3.4. Намираме, че неотложен характер имат и произнасянията на съда в редица производства, касаещи изпълнението на съдебни решения и действията в хода на изпълнителните производства, които се извършват в закрити заседания:**

3.4.1. Разглеждане на молби по Глава Осемнадесета, Раздел II ГПК (“Отсрочване и разсрочване на изпълнението. Предварително изпълнение”):

- Молби по чл. 241 ГПК за отсрочване или разсрочване на изпълнението с оглед имотното състояние на страната или други обстоятелства, свързани с извънредното положение в страната.

- Молби по чл. 242 ГПК за постановяване на предварително изпълнение, ако съдът е пропуснал да постанови в решението си предварително изпълнение на решението, когато присъжда издръжка, възнаграждение и обезщетение за работа;

- Молби по чл. 245 ГПК за спиране на допуснатото предварително изпълнение.

3.4.2. Разглеждане на жалби от страните в изпълнително производство по чл.437, ал.1 ГПК (по които съдът се произнася в закрито заседание) и молбите по чл. 438 ГПК за спиране на изпълнението.

Като се има предвид кръга на обжалваемите актове на чл. 435, ал.2 и обстоятелството, че ЗМДВИП не предвиди спиране на изпълнителните

производства, а единствено спиране на процесуалните срокове /чл. 3, т. 1/, спиране на публични продажби и въводи във владение /чл. 5, ал. 1/ и забрана за налагане на запори в случаите по чл. 5, ал. 2, длъжниците по висящите изпълнителни дела няма да имат защита срещу редица възможни и в условията на извънредното положение изпълнителни действия, включително действия по насочване на изпълнението срещу несеквестрируемо имущество.

Предвид факта, че жалбите по чл. 437, ал.1 ГПК (на страните по изпълнителното дело) се разглеждат в закрито заседание, моля да преразгледате възможността съдилищата да продължат произнасянето по тях.

Независимо, че сроковете за обжалване на незаконосъобразни изпълнителни действия, предприети по време на извънредното положение, няма да текат, е необходимо страните да могат да получат защита от съда, ако упражнят надлежно правото си на жалба, включително като поискат спиране на изпълнението по реда на чл. 438 ГПК.

3.4.3. Разглеждане на молби по Глава Петдесет и осма “а” ГПК (Признаване и изпълнение на съдебни решения въз основа на Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ, L 7/1 от 10 януари 2009 г.):

Молбите по чл. 627б ГПК за издаване на изпълнителен лист въз основа на документите по чл. 20 от Регламент (ЕО) № 4/2009 и молбите по чл.627в ГПК за допускане изпълнението на съдебно решение или на друг акт, постановен в държава - членка на Европейския съюз, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., се подават до окръжния съд по постоянния адрес на длъжника, по неговото обичайно местопребиваване или по местоизпълнението.

В хипотезите, в които съдът разглежда тези молби в закрито заседание, може да се обсъди продължаване разглеждането на молбите за издаване на изпълнителен лист за вземане за издръжка, за да не се лишат правоимащите лица от средства за съществуването си, образованието си и изхранването си, особено в условията на извънредно положение, в което е допустимо както образуване на изпълнителни дела за издръжка, така и налагане на запор за събиране на вземане за издръжка (арг. от чл. 5, ал. 2 in fine ЗМДВИП).

**3.5. Следва да се осигури възможност на гражданите да предприемат действия по приемане или отказ от наследство и продължаване на производствата по Глава Петдесет и втора ГПК (“Производство по открито наследство”) и редица други производства, свързани с наследяването:**

3.5.1. Гражданите може да имат спешна нужда да отправят искания по чл. 553 ГПК за запечатване на имуществото, което е останало след смъртта на едно лице, респ. за разпечатване на имущество по реда на чл.556 ГПК.

3.5.2. Следва да бъде осигурена възможност и да се разглеждат молбите по чл. 49, чл. 51, чл. 52 и чл. 61 от Закона за наследството (приемане и отказ от наследство).

Независимо, че предвидения в чл. 61 от ЗН срок за приемане на наследството по опис ще бъде удължен при условията на чл. 4, т. 1 от ЗМДВИП, е необходимо да се осигури възможност наследникът трябва да се заяви писмено пред районния съдия в тримесечен срок, откакто наследникът е узнал, че наследството е открито.



3.5.3. За гражданите ще е налице необходимост и да продължи разглеждането на молби по Глава Петдесет и осма “б” ГПК за издаване на европейско удостоверение за наследство.

Съгласно чл. 627е ГПК, когато българският съд е международно компетентен съгласно чл. 4, 7, 10 и 11 от Регламент (ЕС) № 650/2012, заявлението за издаване на европейско удостоверение за наследство се подава пред районния съд по последния постоянен адрес на починалия, ако такъв липсва – по последния му адрес в страната, а при липса на адрес в страната – пред Софийския районен съд.

Трябва да продължат и производствата по чл.627е, ал.3 ГПК по обжалване на отказите за издаване на такива европейски удостоверения за наследство.

**3.6. От неотложен характер са и производствата по назначаване на временен попечител и обжалване действията на настойник или попечител:**

3.6.1. Моля да преразгледате възможността съдилищата да продължат произнасяне по искания за определяне на временен попечител с правно основание чл.337, ал.2 ГПК. В случай, че делата за поставяне под запрещение няма да бъдат разглеждани в периода на извънредното положение, ще остане необходимостта съдът да назначи на лицето, чието запрещение се иска, временен попечител, който да се грижи за неговите лични и имуществени интереси.

3.6.2. Производства по жалби срещу действия на настойник или попечител по чл.161 СК:

Действията на органа по настойничеството и по попечителството, както и отказът да се учреди настойничество или попечителство или да се вземат мерките по чл. 159 СК, могат да се обжалват от заинтересованите лица или от прокурора пред районния съд.

**3.7. В условията на извънредно положение и епидемиологична обстановка, от съществено за гражданите значение, ще бъдат и производствата по отбелязване и заличаване на адресната им регистрация и услугите по снабдяване с удостоверения за гражданското им състояние, които предлагаме да бъдат допълнени в т. 3 от решението на Съдийската колегия на ВСС (съдържаща изброяване на административните дела, подлежащи на разглеждане):**

3.7.1. В тази връзка, молим да обсъдите възможността съдилищата да продължат разглеждане на жалби срещу заличаване на адресна регистрация по чл. 92, ал. 14 от Закона за гражданската регистрация. Актовете на органите по ал. 1 за заличаване на адресна регистрация подлежат на оспорване пред съответния административен съд.

3.7.2. Би било удачно да продължи разглеждане и на жалби срещу откази за издаване на удостоверения за гражданско състояние по Наредба № РД-02-20-6 от 24.04.2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението. Съгласно чл. 8, ал. 2 от цитираната Наредба когато в регистъра на населението липсват данни за издаване на съответното удостоверение, длъжностното лице прави мотивиран отказ по реда на Административнопроцесуалния кодекс и лицето трябва да може да обжалва този отказ. Удостоверенията за граждански брак, удостоверенията за раждане, акт за смърт и други, предвидени в тази Наредба, могат да имат много важно значение за гражданите през периода на извънредното положение, защото така могат да установяват и доказват родствените си връзки.

**3.8. Във връзка с т. 5 от решението на Съдийската колегия на ВСС от 16.03.2020 г. и указанията към административните ръководители на съдилищата “да не се образуват в дела входящите книжа, инициращи съдебни производства, с изключение на производствата по т.1, 2 и 3”, считаме, че е необходимо допълване на решението , като се отчете следното:**

В случаите, в които исковите молби подлежат на вписване, ако след входирането им в съдилищата по тях не бъдат образувани дела (не се образуват съдебни производства), няма да бъде възможно тяхното вписване.

Съгласно чл.12 от Правилника за вписванията при вписване е необходимо да е представена подадената в съда искова молба, по която е събрана държавна такса за образуване на дело, както и препис или препис-извлечение от молбата. Вписването по реда на чл. 12 от ПВп означава по исковата молба да е образувана в дело, да е разпределена на съдия-докладчик, да е извършена проверката на изискванията за редовност по чл. 127 и чл. 128 ГПК, включително за внасяне на дължимата държавна такса по нея и да издаде на страната препис от исковата молба с печат на съда и придружително/ съпроводително писмо за вписването ѝ.

Поради това е необходимо за периода на извънредното положение съдилищата да организират възможност за вписване на исковите молби или служебно – като ги изпращат директно в Агенция по вписванията, или поне като създадат условия за предоставяне на ищеца на екземпляра от исковата молба за вписване.

В противен случай, ще се създаде възможност правата на лицата, предявили искиви молби, подлежащи на вписване, да не бъдат надлежно охранени. Разпорежданията с имотите в срока на извънредното положение са възможни при условията на неотложност (чл. 5, ал. 3 ЗМДВИП) и когато предмет на разпореждане са имоти, предмет на подадени в срока на извънредното положение, но невписани искиви молби, правата на третите лица купувачи на тези имоти ще могат да бъдат противопоставени на ищите по тези искиви молби.

Към настоящия момент, доколкото ни е известно, съдилищата нито предприемат служебно изпращане на препис от новите искиви молби за вписване в Имотния регистър, нито предоставят на страните препис от образуваната искова молба за вписване от самата страна.

**3.9. На следващо място, във връзка с т. 15 от решението на Съдийската колегия на ВСС и задължението, възложено на административните ръководители на съдилищата да организират извършването на всички административни услуги на принципа на „едно гише“, физически разположено максимално близо до входа на съдебната сграда като осигурят непрекъснатото му обезпечаване с необходимите предпазни средства срещу разпространение на инфекцията:**

Молим да обсъдите възможността в това гише или помещение, в което се предоставят всички административни услуги, на страните по делата да се предоставят за получаване освен преписи от исковата молба за вписване по чл. 12 от Правилника за вписванията, така също и издадените обезпечителни заповеди, заверени преписи от влезлите в сила съдебни актове, заповеди за изпълнение и изпълнителни листи.

Произнасянето по обезпечения на исовете е безсмыслено, ако страната няма да може да получи оригинала на обезпечителната заповед, с която да наложи допуснатите обезпечителни мерки.

Получаването на изпълнителни листи ще е необходимо за образуване на изпълнителни дела, включително за издръжка, за изпращане на покани за доброволно изпълнение с цел осигуряване на възможност за доброволно изпълнение и пр.

**3.10. На последно място, индивидуалните и общи административни актове, както и подзаконовни нормативни актове, с които се въвеждат непропорционални или дискриминационни противоепидемични мерки или мерки по време не извънредното положение, трябва да могат да бъдат предмет на ефективен съдебен контрол и то докато трае извънредното положение.**

Системата за въвеждане на противоепидемични мерки у нас на практика е лишена от възможност за ефективен съдебен контрол.<sup>2</sup>

Редът за изолация, уреден в чл. 61 от Закона за здравето, дава право на министъра на здравеопазването да разпорежи задължителна изолация на болни, на заразноносителни, на контактни лица и на лица, които са влезли на територията на страната от други държави, когато съществува заплаха за здравето на гражданите от болести извън изрично изброените. Актът, с който изолацията се налага на конкретно лице е заповед на ръководителя на съответното лечебно заведение по предложение на лекуващия лекар или на лекаря, насочил пациента за хоспитализация (чл. 61, ал. 3 ЗЗ). Заповедта подлежи на незабавно изпълнение и нейното обжалване по реда на АПК не спира изпълнението ѝ.

Същевременно в чл. 63 от Закона за здравето бяха извършени промени, като:

- беше създадена нова ал. 6 на чл. 63 (обн. в ДВ, бр. 23, в сила от 14.03.2020 г.), която предвиди противоепидемичните мерки могат да включват и забрана за влизане на територията на страната на граждани на други държави при обявено извънредно положение, с изключение на гражданите с постоянно, дългосрочно или продължително пребиваване на територията на Република България, както и членовете на техните семейства.

- Беше създадена и нова ал. 7 със ЗМДВИП (в сила от 13.03.2020 г.), в която пък обхващат на противоепидемичните мерки се разширява изключително много, като се включва и възможност за временно ограничаване придвижването на територията на страната, както и временно спиране или ограничаване на експлоатацията или режима на работа на обекти с обществено предназначение и/или други обекти или услуги, предоставяни на гражданите, в случаи на обявено извънредно положение по чл. 84, т. 12 от Конституцията на Република България.

---

<sup>2</sup>Липсата на ефективен съдебен контрол при налагане на противоепидемични мерки в условията на извънредно положение е разгледана от адв. Мария Шарков, <https://euractiv.bg/section/политика/opinion/индивидуални-права-в-условията-на-covid-19-6/?fbclid=IwAR0YO4cYsc6j9bye5ePb8TKQsptjWeZyW8pMrN41vTvUgMh9h1vhAzytRSw> :

Някои противоепидемични мерки бяха въведени на основание чл. 44 и чл. 46 от ЗМСМА от кметовете на общини, които също подлежат на обжалване пред съответния административен съд по реда на чл. 45 ЗМСМА.

Предвид факта, че за всички тези актове подлежат на незабавно изпълнение и обжалването не спира изпълнението им, или предварително изпълнение е възможно да бъде предвидено по реда на чл. 60 АПК, гражданите и юридическите лица трябва да разполагат с ефективни средства за съдебен контрол на актовете.

В своя призив към европейските правителства Председателят на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (ПАСЕ) г-н Рик Дамс подчерта необходимостта държавите да спазват стриктно Европейската конвенция за човешките права (ЕКПЧ) и да осигурят гаранции, че предохранителните мерки за справяне с епидемията няма да създадат сериозен риск за демокрацията, правата на човека и върховенството на закона. Особено важно значение има поддържането на гаранциите за законосъобразност на тези мерки, ефективно парламентарно обсъждане, независим съдебен контрол и работещи вътрешни средства и механизми за защита.<sup>3</sup>

При изработване, приемане и прилагане на тези мерки трябва да бъде “принципът на пропорционалност”, който да ни даде мяра за определяне на това “какво е строго наложително с оглед изискванията на конкретната ситуация” и непосредствено произтичащо от нивото на опасност в страната. Нормалните мерки и ограничения, позволени от вътрешното ни законодателство и ЕКПЧ, много често са достатъчни и тяхното разширяване или изменение по време на епидемия, не е необходимо.

Европейският съд по правата на човека има разработени редица инструменти и ръководства за възможното и допустимо дерогиране на ЕКПЧ, предвидено в чл.15 от ЕКПЧ. В практиката си съдът нееднократно е поддържал, че за да се прецени, дали една държава е превишила действията, които са “строго в пределите на изискванията на положението” по смисъла на чл.15, следва да се вземе предвид:

- дали законите, съществуващи преди въвеждане на извънредното положение в страната, предоставят достатъчно правомощия на органите да се справят с опасността;
- дали мерките са използвани точно за целта, за която са били предвидени;
- дали дерогирането на правата на гражданите е ограничено в своя обхват и в рамките на обстоятелствата, които са ги наложили;
- дали необходимостта от дерогиране на права се подлага на преценка често и с необходимата грижа и задълбоченост;
- дали съдебният контрол по отношение на мерките е възможен и ефективен;
- дали мерките са прилагани при условия на неоправдана дискриминация;
- дали се спазват минималните изисквания на чл.5, § 1 (с) от Конвенцията относно обосноваването задържане на лица; и др.

Същевременно според мерките, отразени в т. 3 от Решението на СК на ВСС от 16.03.2020 г. в момента в административните съдилища не се

---

<sup>3</sup> В условията на взетото днес решение на Народното събрание за разпускането му, наличието на ефективна възможност за съдебен контрол върху допустимите противоепидемични мерки и върху всички други актове на изпълнителната власт е особено важно.

разглеждат производства по гл. X (уреждаща оспорването на индивидуални административни актове, общи административни актове и подзаконови нормативни актове по съдебен ред) и гл. XV (защита срещу незаконосъобразни действия или бездействия на администрацията) от АПК.

Ето защо в периода на извънредното положение, гражданите няма да имат възможност за ефективен съдебен контрол.

В тази връзка молим да обсъдите възможността по време на извънредното положение, да бъде намерен подходящ начин да продължи разглеждането на жалби срещу индивидуални административни актове, общи административни актове и подзаконови нормативни актове по реда на АПК.

**4.** Намираме, че даденото в т. 13 от Решението на СК на ВСС от 16.03.2020 г. указание към съдиите – да работят дистанционно само по обявените за решаване дела, като административните ръководители трябва да създадат съответната организация за това, а изготвените съдебни актове се предават и резултатите по тях се вписват в срочните книги след отпадане на извънредното положение, също следва да бъде актуализирано.

Дистанционната работа за периода на извънредното положение по обявените за решаване дела, **ще увеличи значително броя на постановените обжалвани съдебни актове**, които няма да са известни на страните по тях и няма да им бъдат връчени преди отмяна на извънредното положение.

Спазването на указанието по т. 13 ще доведе до това, че след края на извънредното положение ще бъде връчен на страните извънредно голям брой актове.

Това ще постави адвокатите като процесуални представители на страните в тези производства в затруднена ситуация на изтичащи едновременно преклузивни срокове за обжалване на множество съдебни актове (или за изготвяне на отговори на жалби), с чието съдържание те могат да се запознаят и в условията на извънредно положение, но ще им бъдат връчени едновременно след края на извънредното положение.

Считаме, че няма пречка и в условията на извънредно положение:

- **Постановените съдебни актове да се публикуват в портала за съдебни актове (<https://legalacts.justice.bg/>)** по начина, по който се публикуват и към момента;
- **Резултатите от Постановените съдебни актове да се вписват в срочните книги** и да бъде предоставяна информация по телефона на страните по делата и техните представители,

Връчването на актовете може да става след отмяна на извънредното положение и сроковете за тяхното обжалване ще започват да текат от връчването им, но предварителното запознаване на страните със съдържанието им ще намали значително негативните последици от извънредното положение върху съдебната система и всички участници в нея, включително върху адвокатите.

**5.** Извънредното положение прави възможно концентриране на усилията на всички участници в съдебната система и най-вече на магистратите и адвокатите, върху създаване на вътрешна уредба (в процесуалните и други закони) за използване в съдебните производства на утвърдените от Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела (ЕСМ) процедури и правила за използване на наличните технически съоръжения за

видеоконферентна връзка между съдилищата в различните държави от ЕС при дистанционно събиране на доказателства.<sup>4</sup>

6. В случай, че след обсъждане на съображенията в настоящото предложение прецените да допълните решението си от 16.03.2020 г., като актуализирате или допълните кръга от дела по т. 2 и т. 3, които могат да бъдат разглеждани в условията на извънредно положение, Ви молим да се укаже на административните ръководители на съдилищата съдилищата, че по тези допълнителни производства не следва да се преустановява връчването на призовки, съобщения и съдебни книжа в съответствие с т. 17 от решението на Съдийската колегия на ВСС.

**УВАЖАЕМИ Г-Н ПАНОВ,  
УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВСС,**

Моля да обсъдите направените от нас предложения и ако прецените, че те позволяват допълване или изменение на решението Ви от 16.03.2020 г. относно кръга на производствата, които е наложително да продължат да бъдат разглеждани от съдилищата и които могат да бъдат разглеждани от съдилищата без да се поставят в опасност участниците в производствата, Ви молим да измените решението си.

В случай че за част от предложенията са необходими законодателни промени – било в ЗМДВИП, било в относимите процесуални закони, и предвид факта, че Висшият съдебен съвет и колегите му нямат законодателна инициатива, Ви молим да изпратите на Министъра на правосъдието и МС предложение за съответните законодателни промени, необходими за осигуряване на условия за продължаване на съдопроизводствената дейност и работата на съдилищата и в условията на извънредно положение.

Гр. София,  
26.03.2020 г.

С уважение,

<sup>4</sup> Материалите са достъпни на адрес: [https://e-justice.europa.eu/content\\_taking\\_evidence\\_by\\_videoconferencing-405-bg.do?clang=bg](https://e-justice.europa.eu/content_taking_evidence_by_videoconferencing-405-bg.do?clang=bg)